

INLEIDING

Het is belangrijk om een onderscheid te maken tussen plagen, uitdagen en ruzie maken tegenover pesten.

- **Plagen**
 - Plagen is meer een geintje en heeft niet als doel de ander pijn te doen.
 - Plagen gaat meestal om wat gekibbel over en weer waarbij beide partijen gelijkwaardig zijn.
 - Plagen kan op bovenstaande manieren best leuk zijn.

- **Pesten**
 - Pesten is echter gemeen:
de pester wil zijn/haar slachtoffer bewust pijn doen, kwetsen en vernielen.
 - De pester laat zijn slachtoffer steeds merken dat deze waardeloos is.
 - Iemand negeren kan ook een vorm van pesten zijn.
 - Het slachtoffer staat veelal alleen tegenover de pester(pen).
 - Pesten kan ook digitaal plaatsvinden, bijvoorbeeld door chat/mail etc.

Kortom, pesten is:

“Langdurig uitoefenen van lichamelijk en/of geestelijk geweld door één of meer personen. Het is gericht tegen een zwakkere partij die niet in staat is zich succesvol te verdedigen”.

Pesten is een probleem dat zich niet gemakkelijk laat oplossen. Pesten speelt zich vaak in het verborgene af. Dat maakt het alleen al moeilijk om er grip op te krijgen. Het is van groot belang dat alle betrokkenen (leerlingen, leerkrachten en ouders) pesten als een bedreiging voor een veilige leefomgeving zien. Ze moeten zich bereid verklaren pesten te willen voorkomen en bestrijden, zodat er op de school een veilig klimaat ontstaat. Een middel daarvoor is dit protocol, dat door alle betrokkenen dient te worden uitgedragen en nageleefd.

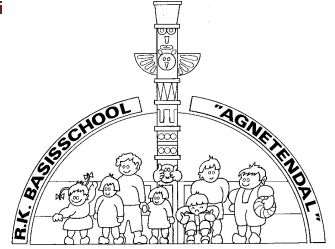
Bij de aanpak van het pesten zijn 5 partijen betrokken, namelijk:

- het gepeste kind;
- de pester;
- de zwijgende groep;
- de school/de leerkracht;
- de ouder(s)/verzorger(s).

De aanpak op Basisschool Agnetendal is gebaseerd op 3 fases, te weten:

1. preventie
2. aanpak
3. sanctie

We zullen de drie verschillende fases hierna verder toelichten.

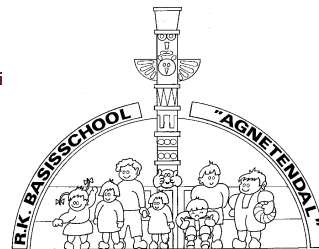
1. PREVENTIE

De school:

- stelt ouder(s)/verzorger(s) bij aanmelding van hun kind op de hoogte van dit pestprotocol;
- leert de kinderen wat het verschil is tussen pesten/plagen en klikken/melden;
- bevordert goed pedagogisch klimaat, onder andere door expliciete lessen en de sociaal competente school;
- zorgt ervoor dat het thema pesten jaarlijks aan de orde komt als themaweek op school;
- onderkent de voorbeeldfunctie, kan stelling nemen en is eenduidig in de aanpak conform dit protocol;
- stelt samen met de leerlingen jaarlijks gedragsregels op.

De ouder(s)/verzorger(s):

- onderkennen hun voorbeeldfunctie; kunnen handelen van hun kind objectief bekijken.
- conformeren zich door aanmelding op de school aan het pestprotocol van Basisschool Agnetendal.

2. AANPAK

A. De niet-confronterende methode:

het zoeken naar bevestiging van een vermoeden van pesten. Dus pestgedrag dat de leerkracht niet zelf heeft waargenomen.

De school:

- besteedt extra lestijd aan pesten en machtsmisbruik;
- schakelt de pester en/of enkele niet-pesters in om op te letten of er in hun klas wordt gepest in het kader van het bespreken van pesten als algemeen onderwerp. Na enkele dagen wordt hiervan een verslag gemaakt door deze kinderen. Dit wordt dan klassikaal besproken;
- wijst kinderen op hun verantwoordelijkheid, ook als ze zwijgende toeschouwer(s) zijn.

De ouder(s)/verzorger(s):

- zijn positief ten opzichte van lessen rondom pesten; reageren op eventuele thuisopdrachten;
- wijzen het kind op zijn/haar eigen verantwoordelijkheid.

B. De confronterende methode:

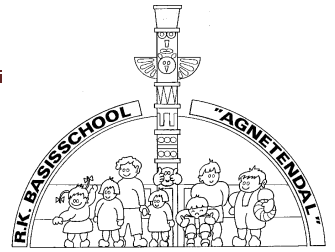
direct aanpakken bij de waarneming of melding van pesten. Deze methode wordt toegepast als een leerkracht of ander personeelslid duidelijk pestgedrag signaleert.

De school:

- neemt stelling, voert een gesprek met de klas over pesten in het **algemeen**. In dit gesprek worden leerlingen gestimuleerd duidelijk stelling te nemen tegenover pesten;
- vraagt aan de pester naar zijn of haar bedoelingen;
- probeert te voorkomen dat er een zwijgende middengroep ontstaat of blijft bestaan door:
 - kinderen te stimuleren een gepeste leerling te steunen;
 - te proberen de pester het pesten te laten stoppen;
- herhaalt de 'pest'-regels, refereert naar het pestprotocol en maakt gevolgen van pesten duidelijk aan de pester;
- geeft hulp aan het gepeste kind, de pester, de zwijgende groep, de betrokken leerkracht en de ouders (van het gepeste kind en de pester);
- licht de ouders in.

De ouder(s)/verzorger(s):

- tonen hun ongerustheid; benoemen gevolgen;
- werken mee aan verbetering.

3. SANCTIES

A. Eénmalig pestgedrag

De school:

- laat de pester welgemeende excuses aanbieden het gepeste kind (in bijzijn van leerkracht);
- laat de pester diezelfde dag (ochtend of middag) niet in de groep werken maar apart op de gang of bij de directeur;
- laat pester een duidelijke belofte doen, waar hij eventueel later op aangesproken kan worden;
- Informeert direct de ouder(s)/verzorger(s) van de pester en het gepeste kind.

De ouder(s)/verzorger(s):

- bespreken het voorval thuis met het kind;
- ondersteunen een eventuele sanctie van de school.

B. Herhaaldelijk pestgedrag (zie bijlage voor uitgebreide toelichting en advies)

De school:

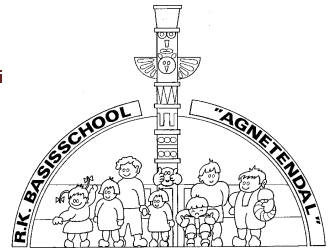
- sluit tijdelijk activiteiten uit, waarbij het pesten plaatsvond;
- informeert ouder(s)/verzorger(s) dat hun kind een half uur na schooltijd corvee heeft. (De ouder(s)/verzorger(s) komen hun kind om 15.45 uur ophalen en er zullen vervolgspraken worden gemaakt.);
- laat de pester schriftelijk verslag doen van zijn gedrag en laat dit door ouders en directeur ondertekenen. Alle partijen krijgen een exemplaar;
- legt een sanctie op, met als uiterste maatregel schorsing voor 1 of meerdere dagen. Dit gebeurt door de directeur conform protocol Schorsing verwijdering (Skozok)

De ouder(s)/verzorger(s):

- ondersteunen bovenstaande sancties/maatregelen van de school;
- zoeken professionele hulp, indien nodig;
- ondertekenen met hun kind een anti-pest contract.

TOT SLOT

Dit zijn de drie fases die we onderscheiden in het pestprotocol. Er is voor iedereen een duidelijke rol vastgelegd en we hopen ook dat iedereen zich hier in kan vinden. Tot slot beschrijven we in de bijlage nog de aanpak van het probleem bij herhaaldelijk pestgedrag. Hierin wordt de wijze van hulp beschreven aan alle betrokken partijen.

BIJLAGE : HULP AAN ALLE BETROKKEN PARTIJEN BIJ HERHAALDELIJK PESTGEDRAG

1. Hulp aan het gepeste kind (door leerkracht m.b.v. collega's/directeur)

Hierbij maakt de leerkracht gebruik van hulp/advies van de interne begeleider, collega's en/of directeur.

Het is belangrijk te proberen de gepeste leerling verloren begrip voor eenieders persoonlijkheid en zelfrespect zonodig opnieuw bij te brengen: *ik ben ik* en *jij bent jij*.

De leerkracht probeert de leerling te helpen zich minder kwetsbaar te voelen en zich minder kwetsbaar op te stellen. Wanneer een leerling zich bijvoorbeeld gekwetst voelt bij een relatief onschuldig grapje, kan de leerkracht proberen de leerling aan diens incasseringsvermogen te helpen werken.

Als het bovenstaande niet helpt, wordt er een gesprek met de ouder(s)/verzorger(s) van de gepeste leerling aangegaan. De leerkracht geeft hierin de ouder(s)/verzorger(s) van de leerling de gelegenheid om hun visie op het probleem te geven en deelt zijn of haar eigen inzichten over de oorzaken van het pesten met de ouder(s)/verzorger(s), dit uiteraard afhankelijk van en rekening houdend met de vermoede reden van het gepest worden. Gezamenlijk kan dan naar een oplossing worden gezocht. Bij ernstige gevolgen van pesten probeert de leerkracht, samen met de ouder(s)/verzorger(s), de gepeste leerling zijn of haar gevoel van eigenwaarde terug te laten vinden. Zonodig wordt de ouder(s)/verzorger(s) geadviseerd professionele hulp in te schakelen.

2. Hulp aan de pester (door leerkracht m.b.v. collega's/directeur)

Hierbij maakt de leerkracht gebruik van hulp/advies van de interne begeleider, collega's en/of directeur.

De leerkracht voert probleemoplossende gesprekken met de pester, waarin hij/zij de oorzaak van het pestgedrag probeert te achterhalen.

Mogelijke oorzaken van het gedrag van de pester zijn:

- de pester wordt of werd zelf gepest;
- de pester heeft gebrek aan aandacht van de ouder(s)/verzorger(s);
- de pester wordt niet gecorrigeerd bij agressief gedrag en wordt zelf regelmatig lichamelijk gestraft door ouder(s)/verzorger(s) of andere volwassenen;
- de pester imiteert gedrag dat hij/zij elders heeft gezien;
- de pester reageert allergisch op bepaalde geur-, kleur- en smaakstoffen;
- de pester kan slecht tegen verliezen bij sport en spel.

Pestprotocol Basisschool Agnetendal

Uiteraard zijn er nog allerlei andere mogelijke oorzaken bij de pester. Als de oorzaak enigszins duidelijk is, probeert de leerkracht de gevoeligheid van de pester te vergroten voor wat hij/zij de gepeste leerling aandoet. Hierbij houdt de leerkracht rekening met de mogelijke oorzaken van het pestgedrag. De leerkracht probeert hiermee de pester te helpen zich bewust te worden van de effecten van zijn of haar gedrag.

De leerkracht vraagt naar de bedoeling van de pester. "Is het jouw bedoeling om het kind dat je gepest hebt zo van streek te maken?". Indien de pester aangeeft dat dit niet zijn of haar bedoeling is, doet de leerkracht een beroep op het inlevingsvermogen van de pester. Dit door te vragen wat de pester bij zichzelf kan veranderen en hoe hij of zij het verdriet kan herstellen van het gepeste kind. Indien de pester aangeeft dat dit wel zijn of haar bedoeling is geef dan duidelijk de gevolgen aan. De ouders worden dan ingeschakeld.

Zolang de ouders niet op de hoogte zijn gesteld, wordt de leerling de toegang tot de klas ontzegd. Kern van deze aanpak is de banden van deze leerling doorsnijden met de klasgenoten, zodat niet kan worden gemanipuleerd door deze leerling. De ouder(s) wordt nadrukkelijk gevraagd of hij/zij de bedoeling van hun kind (ja of nee) ondersteunen. Het hangt van het gesprek met de ouders af of de leerling wel of niet geschorst wordt. Een schorsing wordt gemeld aan de leerplichtambtenaar en het bestuur van SKOZOK.

Indien de leerkracht ook een conflict krijgt met de pester. Vraag het dan weer: "Is het jouw bedoeling om mij zo boos te maken?". Is het niet jouw bedoeling? Doe het dan anders. Is het wel jouw bedoeling, dan doe je het goed, maar dan heb je nu een probleem, want ik sta niet toe dat jij verder gaat op deze manier". De ouders worden ingeschakeld en aan de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd of zij de bedoeling van hun kind (ja of nee) ondersteunen. Het hangt van het gesprek met de ouders af of de leerling wel of niet geschorst wordt. Een schorsing wordt gemeld aan de leerplichtambtenaar en het bestuur van SKOZOK.

Iedere leerkracht zal, eventueel na overleg met de interne begeleider, schoolleiding of het gehele team, zijn of haar eigen weg hierin kiezen, afhankelijk van de ernst en omvang van het probleem. Eventueel neemt iemand anders de taak over. Het is belangrijk dat de leerkracht afspraken met de pester maakt over gedragsverandering.

Indien dit alles niet helpt en de pester blijft pesten zal de directeur van de school samen met de leerplichtambtenaar en het bestuur van SKOZOK een andere oplossing zoeken. Dit kan als gevolg hebben dat het kind van de school verwijderd wordt.

3. Hulp aan de zwijgende groep (door leerkracht)

De leerkracht geeft de zwijgende groep hulp door:

- te vragen naar wat men weet van het pestgeval (reden, waar en wanneer, frequentie, betrokkenen);
- in gesprek te gaan over de rol van de toeschouwer(s), de zwijgende groep:
 - "Hadden jullie kunnen ingrijpen?";
 - "Wat was de reden om dat niet te doen?";
- Beroep doen op inlevingsvermogen:
 - "Hoe denk je dat ... zich voelt als niemand een vinger uitsteekt om te helpen?";
 - "Hoe kun je als toeschouwer, als je niet durft in te grijpen, toch iets doen om te helpen?";
 - "Hoe kun je het een volgende keer anders aanpakken?";
- afspraken te maken met alle leerlingen dat pestgedrag altijd gemeld moet worden bij de leerkracht.

4. Hulp aan de leerkracht (door directie en management Team)

Directie en managementteam geven de leerkracht hulp door:

- de leerkracht bewust te maken van zijn/haar voorbeeldfunctie;
- de leerkracht het belang te helpen inzien van een veilig groepsklimaat;
- de leerkracht het belang te helpen inzien van een duidelijk standpunt ten aanzien van een pestgeval;
- de leerkracht aanwijzingen te geven voor houden van gesprekken met dader, slachtoffer en zwijgende middengroep;
- de leerkracht de mogelijkheid te bieden tot training in omgaan met pesten en de gevolgen ervan (leren voeren van gesprekken met betrokkenen);
- de leerkracht professionele hulp bieden, indien nodig;
- de leerkracht een plan van aanpak aanbieden.

5. Hulp aan ouder(s)/verzorger(s) van gepeste kind en aan ouder(s)/verzorger(s) van pester (door leerkracht)

De leerkracht geeft bovengenoemde ouders hulp door:

- de impact van ouders op het pestgeval te bespreken. Zij kunnen geschrokken, boos, verdrietig reageren. Misschien hebben ze niets of iets gemerkt;
- samen met hen te zoeken naar een verklaring voor het gedrag van het kind;
- mogelijkheden te bespreken om beter signalen in gedrag van kind te kunnen waarnemen (zowel bij pester als gepest kind);
- te bespreken hoe herhaling voorkomen kan worden door:
 - een afspraak te maken voor evaluatie na een vastgestelde periode;
 - de noodzaak tot invoeren van professionele hulp te bespreken.**